СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 242. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 17 жовтня 1931. — VOL. XXXIX. No. 242. Jersey City, N. J., Saturday, October 17, 1931. THREE CENTS.

ВСЕ ПРИГОТОВАНЕ ДО ВЕЛИКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО СВЯТА В ЙОРКТАВН

ЙОРКТАВН (Вірджінія). — Вже викінчено всі роботи, звязані з підготовкою величавого свята великої побіди американських військ під Йорктавн, яка то побіда заважила тому 150 літ на цілій дальшій історії краю і започаткувала створення незалежних Злучених Держав.

Побудовано бальконі, які примістять 30,000 видців. Розставлено 1,000 шатер для війська. А в пристані стоять воєнні кораблі.

На свято прибула французька делеґація на чолі з маршалом Петеном, названим „героєм Вердена". В делеґації знаходяться нащадки тих Французів, котрі боролися в рядах американської армії підчас боротьби за незалежність.

Свято зачинається в пятницю промовами 13 ґуберноріВ, а скінчиться в понеділок промовою президента Гувера.

ҐРІН ВИБРАНИЙ НАНОВО ПРЕЗИДЕНТОМ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ВЕНКУВЕР (Канада). — Вилієма Ґріна вибрано на конвенції Американської Федерації Праці через акламацію знову президентом Федерації.

Конвенція заявилася теж проти знесення прогибіції, а за 2.75% пиво.

Наступна, 52 конвенція Федерації, відбудеться 1932 р. в місті Сінсінаті.

КАЄС ЗНОВУ ПРИ ВЛАДІ.

МЕКСИКО СІТИ. — В Мексику неспокій. І не знати, на що заноситься. Зрезиґнував цілий кабінет міністрів, а ходять слухи, що й президент Ортиз Рубіо зрезиґнує й удасться до Злучених Держав на лічення.

Міністром війни став бувший президент Каєс. Замітне те, що Каєс заявив був у своїм часі, що він верне до влади тільки тоді, коли край знайдеться в крайній небезпеці. Каєс контролює теж фінанси краю. Значить, має у своїх руках військову і фінансову силу.

ГУВЕР ЗА ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ НА МАРИНАРКУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар маринарки Адемс предложив президентови плян обкроєння видатків на маринарку. Президент вимагає ревізії пляну, бо стоїть на тім, що видатки на маринарку мусять бути зменшені на $61,000,000.

СПЕКУЛЯЦІЇ АҐЕНТА ВОКЕРА НА БІРЖІ.

НЮ ЙОРК. — Леґіслятурний комітет зібрав інформації в справі біржевих спекуляцій Роселя Шервуда, бизнесового й фінансового аґента мейора Вокера. З тих інформацій, які не є ще повні, виходить, що Шервуд оперував на біржі грішми до суми $1,000,000. Шервуд пропав без сліду, а Вокер не дає ніяких вияснень.

КАЖЕ, ЩО МАЄМО ДИКТАТУРУ В АМЕРИЦІ.

СЕН ФРЕНСІСКО. — Сенатор Гайрем Джансон каже, що Америка лізе тепер до Ліґи Націй, не питаючися народу, а президент скликує собі наради вибранців з демократів і републиканів і з ними вирішує справи, не питаючися конґресу. Тесаме робить президент з банкирами. Народу ніхто про ніщо не питає, а це є диктатура.

РОЗПОЧИНАЮТЬ БУДОВУ „РАДІО СІТИ".

НЮ ЙОРК. — Вже підписано контракти на будову трох великих будівель для Радіового Міста. Кошти будови виноситимуть коло $50,000,000. Всіх таких будинків буде 10. Біля будови працюватиме 6,000 людей. „Ди Інтернешенел Мюзік Гол", яку саме зачнуть тепер будувати, буде містити 6,100 слухачів.

НЕМА ПРОВІДНИКІВ.

ПІТСБУРҐ. — Цілий світ потребує розумного проводу, говорив ґовернор Річі з Мериленд. А щодо Злучених Держав, то він підчеркнув, що край потребує більше розумних голов, а менше базікання політиків.

Річі казав, що Злучені Держави мають тісамі великі богацтва, що мали перед кризою, як і мають 120,000,000 охочих до роботи, амбітних людей. Є все, а нема тільки доброго проводу.

ДО ДОПОМОГИ І МОЛИТВИ.

НЮ ЙОРК. — Кардинал Гейз проголосив „хрестоносний" похід у справі допомоги безробітним і молитви за них.

Кардинал зарядив для старших і дітей спеціяльні молитви, які мають відчитуватися в усі пятниці від 30 жовтня до 18 грудня.

РАК ВИЛІЧИМИЙ У ПОЧАТКАХ.

НЮ ЙОРК. — На конґресі „Америкен Каледж оф Сурдженс" стверджено, що рака на грудях і в жолудку можна вилічити, якщо зачнеться лічити хоробу в першій стадії.

РЕВІЗІЇ И АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

В суботу, 26 вересня вранці, відвідала поліція український Академічний Дім у Львові і, списавши всіх мешканців, перевела у кількох ревізії. Після ревізії арештувала студентів: братів Дражньовських, Ів. Витвицького, члена редакції „Народньої Справи", Р. Барановського і Станкевича. Останнього випущено незабаром на волю.

Тогож дня в 6 год. вранці поліція перевела ревізію у п. Анни Чемеринської, якій забрали кореспонденцію, та в службовця Маслосоюзу, п. Коцюмбаса. Обоїх арештовано.

Арештовано також Петра Яримовича (старшого), хоча при ревізії не знайдено нічого підозрілого.

Між 5. і 6 год. вранці перевели ревізію в мешканні емеритованого професора д-ра Остапа Макарушки й арештували його сина Ярослава, студента медицини.

РЕКОРДИ.

11-літня Памеля Вількінсон вийшла на вершок гори Монт Блян і побила дотеперішній рекорд 11 і пів-літнього хлопця.

„ЛЮДИ И СВИНІ".

Большевицька преса повела наступ проти песи Маренева „Люди й свині". В тій песі протягом пятьох дій велика свиня перебуває ввесь час на сцені й бурчить вдоволено, а біля неї люди бідкаються, працюють і нарікають. „Правда" найбільше невдоволена висловом, який виголошує один з ґероїв: „В державі Рад значно більше піклуються свиньми ніж людьми. Зрештою заслужено..."

НЕВДАЛЕ ПОДРУЖЕ.

В Бело Орізонте (Бразилія) „поженилися", і то цілком законно, дві дівчині, з котрих одна була за молодого, а друга за молоду. „Він" був відомим кравцем і жив зі своєю жінкою, „як Бог приказав". Тимчасом хтось їх підглядів і доніс поліції. Потягнули „молодого" на огляд і виявилося, що то молода, а не молодий. „Молоді" прожили собі більше як рік, не чіпаючи нікого, а тепер їх розлучають та ще й загрожують запхати до буцигарні за зневагу закона.

НЕВЖЕ „ПЕРПЕТУУМ МОБІЛЕ"?

Париське Товариство Радіольоґів повідомляє, що Швайцарець Іван Ройтер винайшов спосіб вічного руху годинника. Основою цього механізму є скляна рурка в виді латинської букви „У", наповнена живим сріблом, уміщена так, що при найменшій зміні атмосферичного тиснення хилиться в один або другий бік. Той маятниковий рух переноситься на зубате колесо. Може той годинник Ройтера і буде ходити „вічно" без накручування, але чи буде показувати правильно час?

ПІКЛУЮТЬСЯ ЦИГАНАМИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

В Ужгороді відчинили недавно школу для циганських дітей, а в Кошицях циганську купальню. Чеська влада задумує заложити захоронку для циганських дітей і циганський театр у Кошицях.

НОВА ХВИЛЯ РЕВІЗІЙ ТА АРЕШТОВАНЬ.

В останніх днях поліція перевела масові ревізії й арештування серед українського громадянства у Львові. Ближчі інформації, подані у попередньому числі „Діла", сконфіскувала цензура, тому повторюємо тільки вістки, подані „Ґазетою Поранною" п. з. „Великі арештування серед Українців". Отже читаємо: „Перед кількома днями поліція на терені тернопільного воєвідства придержала трох учнів VII. кл. української ґімназії у Львові в хвилі, коли хотіли перейти радянську границю. В часі слідства виявилося, що вони є членами тайного учнівського комітету в українських ґімназіях, який торік на терені Львова і провінції виконав ряд актів терору й провокацій в часі шкільних свят. Зокрема придержані три втікачі були учасниками голосного торік замаху на професора української ґімназії Клапоущака, на якого напали вечером, коли вертав до дому, при вул. Курковій і тяжко його побили. Арештованих відставлено в розпорядження львівської поліції, яка розвела доходження і врешті попала на учнівську орґанізацію, що є ячейкою ОУН, при чому арештувала 28 осіб. Поліційні доходження вже скінчені й доставили владі багато обтяжуючого матеріялу. Їх назвища держиться поки що в тайні".

ЗА ЧИЇ ГРОШІ ВІДБУВАЮТЬСЯ ДЕРЖАВНІ ПЕРЕВОРОТИ В АФҐАНІСТАНІ.

В Кабулі відбулось отворення 1-го афґанського парляменту, на якому виголосив промову король Надір. Він заявив, що здобув афґанський престол не лише з божою помічю, але також завдячує це урядам деяких европейських держав. Англійський уряд подарував королеви міліон фунтів стерлінґів, 10,000 крісів і 5 міліонів набоїв. Франція і Німеччина допомогли йому кредитовою продажю зброї.

СПАДОК ТЮТЮНОВОЇ КОНСУМЦІЇ.

Стверджено, що не тільки алькогольний монополь приносить польській державі все менші доходи. Тютюновий монополь також виказує спадок впливів наслідком зменшеної консумції. Обчислено, що в 1930 р. за перших сім місяців, значить, від січня до липня включно, продано тютюнових виробів за квоту 413 міліонів золотих, зате в такім самім часі в 1931 р. продано тільки за суму 333 міл. зол. Виходить, що вже в перших сімох місяцях ц. р. тютюновий монополь продав тютюнових виробів за 80 міл. зол. менше ніж торік. Є це спадок дуже великий і продавці передбачають, що консумція тютюну буде дальше зменшуватися. Нема сумніву, що спадок тютюнової консумції є вислідом зростаючого зубожіння населення.

АМЕРИКАНЦІ КУПУЮТЬ ЗЕМЛЮ В МАНІТОБІ.

Один американський синдикат купив на днях десять тисяч акрів землі в муніципалі Грей, на полудне від Портедж ля Прейрі, Ман. Той сам синдикат купив кілька місяців тому кілька тисяч акрів у муніципалі Лейквуд, на північ від Портедж ля Прейрі.

МИНСЬК БЕЗ ЦЕРКОВ І КОСТЕЛІВ.

В Минську відбулася антирелігійна демонстрація безбожників. Того самого дня під натиском безбожників ухвалила міська рада замкнути всі церкви, костели й божниці та віддати їх культурно-освітним установам.

ЗАВАЛИЛАСЯ СТЕЛЯ СУДОВОЇ САЛІ.

В Пйотркові завалилася підчас розправи стеля судової салі. Гук налякав усіх присутніх, які думали, що вибухнула пекольна машина. Прокуратор поставив внесення на перерву розправи, тому, що присутність на салі загрожувала життю. Випадково не було людських жертв.

ПОДОРОЖ У ВИРІЙ З ПЕРЕПОНАМИ.

До Венеції привезли на літаку 2,000 ластівок з Відня. 200 ластівок не видержали трудноців подорожі, інші випустили на волю в присутности австрійського консуля. Ластівки полетіли дальше на південь. Цю подорож ластівок уладило віденське Т-во Охорони Звірят, тому, що несподівані морози не дозволяли ластівкам відлетіти до теплих країн.

ТРОШКИ СТАТИСТИКИ.

Число запротестованих векслів виносило в Польщі в тисячах штук 403.6 в серпні, а в липні 444.3. Сума запротестованих векслів, себто довжних грошей, виносила в липні ц. р. 109,600,000 зол., в серпні 92,400,000 зол.

НОВИЙ „ЛЮДОВИЙ ДІМ".

Дня 20 вересня відбулося в Семиківцях, тернопільного повіту, посвячення польського „Людового Дому" при співучасти представників державних урядів у Тернополі.

ОБІКРАЖА ЦЕРКВИ.

В ночі 27. вересня невідомі злодії вломилися до церкви в Отинії, розбили шафу та вкрали 3 золоті чаші вартости 1,000 зол. Злодії дісталися до церкви драбиною, яку приложили до вікна.

З КРАЄВОЇ ХРОНІКИ.

В Глинянах занедужали 22 особи після спожиття мяса з убитої корови; 2 особи вже померли. — В копальні „Мазур" фірми Газоліни в Дашаві біля Стрия вибухнув котел. Після трох годин важких мук умер поранений відломками кітла Осип Скрипач. — В Махнові, біля Рави Руської, вбив невідомий злочинець 60-літню вдову Ксеню Курило. — В Погорільцях, пов. Перемишляни, арештувала поліція Тимка й Михайла Седілів за влом до мешкання Якова Кенігсберґа й крадіж коней Михайла Токарчука.

ПОГОРІВ РОБІТНИЧИЙ ДІМ.

Дня 7 вересня погорів Український Робітничо-Фармерський Дім у Дромгелер (Канада). Шкоду обчислюють на 25 тисяч долярів. Будинок був заасекурований на 15 тисяч долярів. Це вже другий дім стратили українські комуністи в Дромгелер через пожежу. В серпні 1929 р. згорів їх перший дім, який оцінювали на 30 тисяч долярів.

ПОЛЯКИ ЗНОВУ ЗАГОВОРИЛИ ПРО ТЕРИТОРІЯЛЬНУ АВТОНОМІЮ ГАЛИЧИНИ Й ВОЛИНІ

ПОЛЬСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ВНЕСЛИ ДО СОЙМУ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО АВТОНОМІЮ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Посли Польської Партії Соціялістичної внесли до сойму законопроєкт про виділення в окрему територіяльно-автономну область у Польщі Галичини та Волині. В цьому законопроєкті Поляки кажуть, що на Волині та в Галичині сотки років жиє мішане українсько-польське населення, яке мусить і разом працювати.

Законопроєкт соціялістів говорить, що з Волині й Галичини має бути утворена окрема провінція з власним соймом, урядом, судом і окремим міністром у варшавськім уряді в справах цієї провінції. Польська й українська мова в галицько-волинській провінції мусять бути рівноправними. Народня освіта, поліція, земельна справа, комунікація й т. п. повинні знаходитися під зарядом місцевого уряду, відповідального перед провінціональним соймом. Президент польської републики матиме право заявляти своє вето проти тих законів і заходів краєвих орґанів, що перечитимуть загально-польським законам.

В соймі тепер таке відношення сил, що цей законопроєкт не буде мати більшости, коли до нього не приєднаються посли з урядового бльоку.

ЛІҐА ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Рада Ліґи Націй 13 голосами проти 1 японського постановила просити американського представника взяти участь у засіданнях Ради в справі китайсько-японського конфлікту. Японський представник в Лізі має оголосити рішучий протест проти участи Америки в засіданнях Ліґи Націй. Чи справа обмежиться лише японським протестом, чи може представник її покине засідання Ліґи, ще не відомо.

Японський посол у Вашинґтоні просив свій уряд, щоб він згодився на участь Америки в засіданнях Ради Ліґи Націй, але уряд є рішучо проти цього. В Японії боїться, що прийде до масових демонстрацій проти Америки.

ЯПОНІЯ ЗАХОПЛЮЄ НОВІ РАЙОНИ МАНДЖУРІЇ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — У той час, коли в Женеві точиться боротьба між членами Ради Ліґи Націй, що хочуть запросити до участи в нарадах Ради американського представника, й японським представником, що противиться цьому, в Манджурії японські війська захоплюють нові райони. За останню добу японські війська обсадили ще кілька манджурських міст та поселень.

Анархія поза межами японської окупації шириться далі. Узброєні банди грабують населення, потяги та ріжні склади. Китайський уряд не має надій на те, що Ліґа Націй йому щось поможе проти Японії, а тому закликає населення до обєднанної боротьби проти японської інвазії.

НАСМІХАЮТЬСЯ З ЛІҐИ.

МОСКВА (СССР). — Большевицькі ґазети насміхаються з Ліґи Націй. Вони кажуть, що Ліґа Націй показала своє повне безсилля в китайсько-японському конфлікті й фактично цим посибила Японії. Вона дала Китайцям надію, що Ліґа охоронить їх від чужої окупації й тим здезорґанізувала китайські приготовання до боротьби з Японією.

Ґазети стверджують, що властиво Японія вже знаходиться фактично в стані війни з Китаєм. Тепер ще годі сказати, як далі події розвинуться. Не виключена можливість, що події втягнуть ще деякі держави, котрі тепер стоять осторонь, але пильно придивляються тому, що робиться на Далекому Сході.

ЛЯВАЛЬ ВИХАВ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ (Франція). — 16 жовтня виїхав з Гавру до Америки паропланом „Іль де Франс" прем'єр-міністер Ляваль. Він на протязі пятьох днів буде конферувати з президентом Гувером у ріжних справах міжнародного значіння.

З ним їдуть фінансові, торговельні та економічні експерти, а також експерт військової фльоти. Про точну проґраму, з якою Ляваль іде до Америки, не відомо, хоч вона буде докладно обговорена радою міністрів.

КРІВАВА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Комуністи врядили демонстрацію проти уряду Брінінґа. При її розгоні поранено одного поліцая і пятьох комуністів. 30 демонстрантів арешкували й притягають до відповідальности.

Уважають, що старання комуністів, фашистів та інших правих реакціонерів, щоби спільними силами повалити уряд Брінінґа, не вдадуться. За уряд Брінінґа в райхстаґу будуть голосувати соціялісти, центристи та Баварці, а також кілька дрібних парляментарних фракцій. Це дасть Брінінґови потрібну більшість.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, А НЕ АВТОНОМІЯ.

Англійський посол Дейвис, котрий недавно тому відвідав Галичину, говорив на зборах „Менчестер Галідей Феловшип" про відносини в Польщі й негайну потребу надання Українцям автономії. Він підчеркнув, що коли Українці не дістануть автономії, то можна надіятися в тій частині Европи великої загрози світового мира вже в найближчих кількох місяцях. Дейвис певний, що автономія заспокоїть домагання Українців, піднесе престіж Польщі в очах світа, та що Українці будуть почуватися під Польщею щасливіші ніж під Москвою.

На нашу думку, з усіх автономічних змагань під Польщею нічого не вийде. Можливо що під натиском Ліґи Націй чи світової опінії Польща поробить деякі адміністративні зміни, які є в її пляні, звязанім з обмеженням видатків на адміністрацію краю. Та все те не буде ніякою автономією, бо до неї галицькі Поляки не допустять.

Та поминувши те все, нам треба ставити всюди нашу справу ясно й гідно. І тому виразно треба підчеркнути, що автономія не є ніяким вирішенням нашої справи. Автономію зобовязана Польща дати на підставі міжнародніх зобовязань, силою яких признано їй Галичину. В тих міжнародніх договорах нема ніякої мови про льояльність Українців супроти Польщі. І бути не може, бо західньо-українські землі опинилися під Польщею проти виразної волі Українців, заманіфестованої довгою збройною боротьбою. В розумінню Польщі ми були супроти неї „нельояльними", коли нас насильно передано в руки Польщі. І супроти нас, „нельояльних", перебрала вона міжнароднє зобовязання надати нам автономію. Значить, ми можемо бути далі в її розумінню „нельояльними" і мимо того вимагати правно автономії.

Коли ставитимемо справу так, тоді не будемо стрічатися з того роду коментарями як англійського посла Дейвиса, котрий каже, що якби ми дістали автономію під Польщею, то почувалиб себе там щасливішими ніж під Москвою.

Український нарід не почувається ні більше ні менше щасливим під ніяким окупантом. Ніякі „автономії" чи „федерації" українського народу не заспокоять і не ущасливлять. Наше змагання йде по лінії незалежности і соборности всіх українських земель. Тільки таке вирішення української справи принесе дійсний мир Сходови Европи, а ніколи автономії чи федерації.

МІЖНАРОДНИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ЗЇЗД

Від 31. серпня до 9. вересня в Америці відбувався міжнародний студентський зїзд організації, що зветься International Student Service, або I. S. S. Засідання зїзду переводилися в помешканню жіночої школи Mount Holyoke College, South Hedley, Mass.

На зїзд прибуло 204 делеґатів від 39 народностей. Майже половина делеґатів приїхала зі старого світа. Українське студентство було представлене одним делеґатом від Центрального Союза Українського Студентства (Цесуса), що тепер знаходиться в Празі. Бути тим делеґатом честь припала мені.

Щоб зрозуміти вагу зїздів, треба сказати кілька слів про ціль і роботу студентської орґанізації. I. S. S. була заснована в 1920 році. Зпочатку ця орґанізація ставила своїм завданням допомогти відбудові університетського життя в Европі, зруйнованого війною. Поволі вона стала осередком, де збираються представники ріжних культур багатьох національностей, а це веде до більшого зрозуміння ріжними народами не лише інших наших народів, але й самих себе. Вона також стала одним з виявлень прагнення людства до всесвітньої єдности і рівности. На зїздах цієї орґанізації можна стрінути представників усього цивілізованого світа.

На кожному зїзді I. S. S. українське студентство мало своїх представників. Це для Українців має величезне значіння, бо дає можливість навязати контакт з тими, що в майбутньому в ріжних державах прийдуть до влади, прийдуть до наукової та політичної діяльности. Отож дуже важливим є те, щоб вони правдиво пізнали Українців ще на студентських лавках. Українці, що борються за свою державу, що не мають своїх державних орґанів, якіб говорили перед світом про їх культуру, політичні прагнення, економіку й т. п., повинні як найширше використовувати цю міжнародню трибуну, де вони користуються правами нарівні з державними народами.

Це розуміють студенти всіх народностей і присилають сюди як найсильніші свої делеґації щодо численности, а також і по підготовці та вмінню розвязувати ріжні проблеми міжнародного порядку, чи то культурного, чи то допомогового, чи якого іншого, що стають перед зїздами орґанізації. Наприклад, на зїзді, де я заступав Цесус, було від Німців та Англії по 18 делеґатів, від Канади 16 і т. д. Від Українців всього один. Чия вина? Чи наших товаришів студентів, що в тяжких злиднях учаться за межами рідного краю в Европі, чи може наша, тих, що живемо в Америці, Канаді, вчимося тут у високих школах, або котрі, покінчили їх, займають певні становища професіоналістів, чи високо кваліфікованих службовців? Відповідь може бути лише одна: Українці, студенти високих шкіл Америки та Канади, учителі та інші професіоналісти з вищими студіями занедбали справу й зовсім нецікавляться тим, чим вони мусять цікавитися вперш у чергу, а саме життям і працею своїх колеґів в Европі та в Рідному Краю. Так далі не може продовжуватися й щось у цій справі треба нам, Американцям, зробити.

Одна людина на такій конференції, та ще якій припадково довелося представляти й боронити інтереси українського студентства, звичайно, нічого не могла зробити. Хіба лише обсервувати, що інші робили. А міжтим добре зорґанізована делеґація, з точним розподілом функций і завдань кождого члена, моглаб зробити дуже багато.

Цей зїзд міжнародньої орґанізації студентства богато часу присвятив орґанізації допомогової справи студентству ріжних ґруп, що потребують допомоги й належать до орґанізації, обговоренню способів придбання потрібних засобів для діяльности самої орґанізації й т. п. З міжнародних питань зїзд спинився на сучасній світовій економічній кризі й обговоренню її присвятив багато своєї праці. Особливо широка аґітація велася за зменшення міжнародних боргів, щоб прихилити до цього опінію широкого загалу.

Зі сторони Американців було подано кілька рефератів про шкільництво в Америці. Тут між іншим д-р MccCracken, голова жіночої школи Varsar College, порівнюючи американські університети з европейськими, згадав про ріжницю повстання й заснування університетів. В Европі університети були засновані учнями (Італія), або вчителями (Франція, Англія й т. д.), котрі безпосередньо були заціkавлені наукою, а в Америці університети засновувалися тими, що нічого спільного з наукою не мали, але бажали дати нагоду іншим учитися. Тому й є основна ріжниця між евролейськими та американськими університетами: перші головну свою увагу віддають чистій науці, а другі набуттю практичного знання.

Підчас зїзду працювали три комісії, в яких обговорювалося багато ріжних питань. Звичайно, одного делеґата не вистарчало, щоб брати участь у тих комісіях. З важливіших рішень зїзду треба підкреслити, що рішено післати спеціяльну делеґацію до Росії для студіювання комунізму, а також студентську делеґацію до Італії для студіювання фашизму. Пропозиція, щоб післати також студентську делеґацію до Польщі для студіювання справи меншин, котра загрожує мирови в Европі, зіґноровано. Отсе один з вислідів слабо представленої української делеґації.

На зїзді брало участь багато визначних світових учених, діячів на полі народньої освіти, професорів і т. п. Видно, що всі народности поставилися далеко поважніше й серіозніше до цієї конференції, ніж ми, Українці. Слідуючий зїзд відбудеться в Празі й я певний, що, ЦЕСУС там зможе багато зробити позитивного для українського студенства й українських справ, як він те вже нераз робив. Ми, американські студенти й абсольвенти високих шкіл в Америці й Канаді, повинні в першу чергу зрозуміти значіння участи Українців у зїздах I. S. S. і всіми способами як матеріяльно так і морально помогти нашим европейським товаришам.

Інжинір В. Семенина.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

БЕРНАРД ШОВ СТАРАЄТЬСЯ.

Бернард Шов виголосив радіом промову за комуністів і проти Америки. Старий письменник ображений, що його висміяла світова преса, а особливо американська, за кадження большевикам. Колись він кадив таксамо й фашистам, а особливо Мусолініеви. Та італійський диктатор був більше ввічливий ніж його колеґа в Москві, Сталін, і подякував Бернардови Шовови за піддержку.

Сталін не був таким вдячним, але висміяв старого балакуна, а Луначарський написав про це у ґазетах. Здається, що на них повинен би розсердитися Шов, так ні: він розсердився на „буржуазну" Америку. Невже Сталін не заслужив на те, щоби Шов звернув увагу на його невдячність, чи саме таке поступовання большевиків, а в додаток їх жорстокі розправи зі своїми політичними ворогами, імпонують Шовови?

ЧИЯ РИЧАЛАБ, А ТВОЯ МОВЧАЛАБ.

Отаке приходить на думку, коли читаєш у нюйорській комуністичній парохіяльній рептильці, що „Колишній Шумкіст просить ласки". Мова йде про сенатора Козицького, котрий звернувся до польського міністра судівництва, щоб той дарутав йому кару, яку наложив на сенатора рівенський суд за „державну зраду". Козицького — каже та рептилька — випущено на волю. Коментарі злишні". (Чому „злишні", з московського „лішніе", а не українське „зайві").

Та ось нагадаємо сталіновським паламарям з Ню Йорку, що лідер большевиків у „Савєті Салдацкіх і Рабочіх Депутатоф" у Петербурзі 1917 року, головний редактор офіційної ґазети Центрального Всеросійського Виконавчого Комітету „Ізвєстія" взагалі високий достойник комуністичний, нині вже в „Бозі почивший", Свердлов (Нахамкес), звертався зза кордону перед революцією до російського царя з проханням о помилування й цар „Височайше повєлєть соізволіл памілавать", з правом повороту Нахамкеса в Росію.

Деякі архівні хробаки викривають, що й Ленін та Троцький просили такого помилування, але охрана не передала їх прохань на „Височайшеє благоусмотреніе". Це було в той час, коли Ленін, живучи в Швайцарії на еміґрації, „безпокоілся за крестікі на моґілах єва родственніков", як про це виказують його листи до сестри.

Кудиж „бідному Шумкістови" Козицькому до таких великих комуністичних риб, як от Свердлов (Нахамкес), що тепер „спочиває в Бозі" поруч мавзолею Леніна. Для Козицького вистарчило „помилування" від якогось-там польського міністра, а це від царського „благоволенія" дуже далеке.

АМЕРИКАНЦІ ХОЧУТЬ АТРАКЦІЇ.

Ріжні групи Американців, навіть мейор міста Бостону, запрошують Ґандія приїхати до Америки. З оточення Ґандія кажуть, що йому властиво нема чого їхати до Америки.

Та як так: нема чого? Треба „себе показати й на людей подивитися". Американці страх як люблять дивитися на ріжні світові „чуда". Всім Американцям їхати в Европу чи до Індії дорого, то краще спровадити „чудо" до Америки.

Були тут ріжнії короновані й некороновані князі та інші достойники; був навіть турецький Метузаїл, Заро, що, як він каже, прожив 156 літ, хоч дехто з „капосних" Американців міркує, що „без ста років". То чомуж не приїхати сюди й „індійському святому", Ґандієви? Коли чого Американці хочуть, то вони те осягають.

НЕ ТАК СИЛА, ЯК РОЗУМ І СПРИТ.

В Ню Йорку билися два кулачники, Карнера й Шаркі. Карнера великан, що на півтори стопи вищий від Шаркі й на 60 фунтів важчий. Стали до бою сила й сприт та розум. Вже на четвертім турі сила й вага лежали на підлозі. Всі признали, що сприт і розум перемогли фізичну силу й вагу.

Отак і між народами та державами. Тепер на Далекому Сході вийшли на боротьбу величина й сила Китаю і сприт та розум Японії. Піднявся Давид країни „сходячого сонця" проти Ґоліята „китайського змія". Вислід боротьби легко передбачити, коли до неї не втрутяться „джентельмени з джюрі" й не спинять її на якомусь першому турі.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Є., Ню Йорк, Н. Й. — Це що Ви пишете про танок, є слушне, але чи Ви не завважили, що про тесаме писалося вже в „Свободі" так богато разів? Годі повторяти одне й тесаме. Ніхто не є проти національних танків і всі признають, щи це є культурна робота.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестрицтва Любов, від. 177 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що союзовий мітінґ відбудеться в неділю, October 18 точно 2-га година пополудни в Укр. Прав. Церковній Галі ч. 45 Пілґрін улиця. Дається до відома позамісцевим членам, що мітінґи союзові через зиму будуть відбуватися в неділю замісць в суботу. Стефан Рекрут, секретар.

А. Кащенко.

З ДНІПРА НА ДУНАЙ

Оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі.

(11)

— А щож то за фортеця? — показав Василь на східний бік.

— А цю вже підчас останньої війни московське військо збудувало. Це Кінбурґ. Бач, як на ньому гармати чорні пащі порозззявляли... Гляди, колиб ще по байдаках не вшкварили.

Поки Василь дивився на міцні фортеці, отаманський байдак з військовою корогвою на чердаці прямував уже серединою протоки. Слідом по ньому десятьма лавами сунули байдаки, а позаду всіх, як лебідка за лебедятами, плив корабель.

З Очакова й Кінбурґа бачили козаків, але ні Турки ні Москалі не мали наказу, щоб їх спинити. Та й ніяк було спиняти, бо гармати до середини протоки не досяглиб.

На морі Василя здивувало те, що вода була на вигляд ще синіша ніж у лимані, а проте крізь неї навіть на великій глибочині було видно, як риби, граючись цілими натовпами, виблискували своєю срібною лускою. Вода була прозірна, як сльоза.

— Гляньте, тату, звір... звір! — закричав Василь, побачивши, як невідома чорна примара підскочила над водою, перекрутилася колесом у повітрі й знова пірнула в хвилі.

— Он і другий!.. Гляньте: цілий табун! Перекинуть байдака!

— Дарма! — засміявся старий козак. — Не перекинуть. То морські свині. Тепер вони бігтимуть з байдаками навипередки. Ось кинь у воду кілька шматків хліба, так тих свиней ще більше збереться.

Василь кинув хліба й справді морські свині скупчилися позаду байдака й, перестрибуючи колесом одна через одну та плескаючи по хвилях своїми дебелими, рибячими хвостами, билися поміж собою за хліб.

Багато ще дивного бачив Василь за ті дні, поки козаки плили морем: а плили вони, не поспішаючись. Зараз за Очаковом кошовий підвернув до берега й отаборився на ніч біля Тилигульського лиману. Звідціля він їздив до очаківського паші, щоб перебалакати з ним про дальшу подорож Запорожців і попросити, щоб Турки й Татари не чинили ніякої шкоди тим Запорожцям, що з Калниболоцьким та Бахметом простували степами.

На другий день усе військо їло борщ з яловичиною та ще й заїдала печеним махахом*), бо очаківський паша дуже зрадів, почувши, що Запорожці вже не вороги Туркам, і подарував на військо десять телиць та сотню валахів.

Зпід Очакова Запорожці переплили до турецької фортеці Хаджібею**) й там кілька день дожидали Бахмета, а, не діждавши, лишили на пересипі Хаджібейського лиману залогу, саміж поплили до Акермана, бо в ньому пробував найстарший турецький паша.

Через кілька день Запорожці повернули з моря в лиман ріки Дністра й отаборилися біля нього на високому березі. Тут військо мало стояти довгенько й, зважаючи на те, кошовий наказав козакам напинати з вітрил намети, копати кабиці, виробляти ведра, ваґани, діжки й усе, що потрібне для житла.

Акерманський паша був ще добріший від очаківського й прислав на військо в подарунок від султана сто волів, тисячу валахів та ще вітрил на намети.

Справ будування коша пішла в козаків дуже жваво. Посеред коша напняли два великі намети: один кошовому, а другий під церкву.

У лісі застукотіли сокири й через кілька день у Запорожців було вже всяке збіжа й посуда, а в наметі кошового та в писаря були навіть столи, широкі лави й ослони.

Василь теж не гуляв: він наробив з пів сотні гарних ложок, а одну окремо зробив дуже штучно, з хрестиком на держаку, та й подарував її названому батькови, Очеретови.

Через два тижні до коша прибув зі своєю ватагою Бахмет; тільки Калниболоцького з його полком досі не було, й Василь, нетерпляче сподіваючись братів, що дня бігав на могилу виглядати їх.

IV.

Подивимося тепер, як ішли з Січі на Дунай старші брати Василя.

Після того, як кошовий попрощався з полковником Калниболоцьким і поплив з більшістю запорожського війська Дніпром, Гнат та Петро Рогози лишилися разом зі своїми товаришами в гущавині плавні, відрізані від Січі річками Сисиною та Підпільною.

Полковникови Самійлови Калниболоцькому припала нелегка справа: перейти через усі запорожські землі, перерізані тепер стороннім військом, так, щоб ніхто не довідався про його похід. Проте він сього походу не страхався й, відвівши козаків від берега на суху галявину, почав порядкувати військо до далекої дороги.

Цілий день козаки вирубували дрючки, щоб на них нести всяку вагу, та плели з лози сакви на печений хліб та сало; щож до дрібної ваги, як от тютюн, порох та кулі, то все те відразу було поділене на всіх козаків рівно.

Багаття сей день Запорожці не розкладали, щоб з московського обозу не побачили диму, й харчувалися ввесь день хто чим. Тут же, недалеко річки Сисини, вони й ночували, а ранком другого дня полковник підняв козаків і рушив у похід.

Петро Рогоза, як осавул, мусів вести перед війська, Гнат же пішов слідом по ньому.

Трава в плавні була козакам вище голови, осока й очерети стояли стінами; віття гнучких верб заніпало козаків за шапки й било по плечах, а колюча ожина плутала їм ноги. Йти було дуже важко, а найважче переднім, бо їм доводилось уминати траву, ламати очерети, рвати ногами осоку й ожину та до того ще й роздивлятись, щоб не потрапити в болото.

Поперед козаками, налякані шелестом та гомоном, розбігалися, ховаючись у траві, вовки, вепри, сугаки*), лисовини, ки, вепри, сугаки*), лиси, борсуки й горностаї, а з найближчих озер піднімалися й перелітали на дальші озера та протоки великі стада лебедів, гусей, лелек (бузьків), баб**) та чайок; колиж піднімалися злякані качки, то заступали світ сонця безліччю своїх крил.

*) Баранина.
**) Де тепер Одеса.

*) Дикі кози.
**) Баба — пелікан.

(Дальше буде).

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

Прочитавши проект гол. рек. секретаря п. Каштанюка, попертий гол. предсідателем п. Мурашком, щоби злученим відділам прийти в поміч і дати їм нагороду, з якої посередно мали би користати найбідніші члени У. Н. Союза, я вповні годжуся з тим проектом з двох причин. Поперше, гол. уряд У. Н. Союза показав би відділам дорогу до злуки і я думаю, що багато відділів скористалиб з такої нагоди. Користь булаб і для Союза, бо зменшилосяб роботи в канцелярії, і користь була би для відділів, бо вони за свою злуку дісталиб нагороду. Подруге, У. Н. Союз прийшов би тимсамим відділам з матеріяльною поміччю, з якої можнаб оплатити місячні вкладки за найбідніших членів.

Одначе проєкт п. Каштанюка не відноситься до загалу членів У. Н. Союза, бо з нього могли би користати лише получені відділи. А є багато бідних відділів в малих місцевостях, котрі не мають з ким лучитись і тимсамим вони були би від тої нагороди виключені. Всякі підприємства, як балі, концерти, представлення, збірки, не вдаються, бо криза діткнула кождого, і бідного і заможнішого, і на таку акцію не можна покладати великої надії. Але за всяку ціну треба старих членів ратувати і тут мусить У. Н. Союз обійти закон і дати кредит поодиноким членам на час безробіття і за невплачені вкладки наложити „лін" (обдовження) на посмертне. Як не можливо дати кредиту з фонду посмертного, то треба уділити позички з фонду запомогового, народнього або конвенційного. Висота позички залежалаб від оцінки поліси. Коли часи поправляться, то члени будуть сплачувати затягнений довг враз з 4 відсотками, а запорукою мала би бути поліса; і кого смерть захопила би без виплачення свого довгу, то відтягалосяб той довг з посмертного. Прошу взяти цей додатковий проєкт під увагу.

Василь Гришко,
містопредсідатель У. Н. Союза.

—o—

Впов. Пане Каштанюк!

Я вповні годжуся з Вашим проєктом, бо є дуже конечним знайти якийнебудь спосіб здержати убуток членства в вашій орґанізації. По місцевостях дається відчувати вже таки добре теперішна депресія і нема виглядів на скоре поліпшення, отже те все вже тепер, або пізніше може відбитись на орґанізації.

Як бачу з Вашого проєкту, головна управа має тепер до виконання два трудні завдання: перше, кампанію за приєднання нових членів, а друге, знайти спосіб придержати вже зорґанізованих добрих союзовців і активних членів орґанізації У. Н. Союза.

Найважніше для нас питання: звідки взяти гроші на допомогову акцію безробітним членам або відділам У. Н. Союза. Покищо ми такого фонду не маємо, бо на такий фонд ми до цього часу не складали, тому й не маємо з чого дати.

Отже я годжуся з проєктодавцями, що в „лучности сила", але також треба буде застосуватись і до нашого старого „гасла": всі за одного, один за всіх.

Я Ваш проект розумію, щоби дати негайну поміч злученим відділам, і я признаю, що така злука буде корисна як для відділів так і для орґанізації, з огляду на самих членів. На мою думку, пропоновану Вами нагороду для злучених можна дати, одначе треба буде застосувати її і до таких відділів, котрі не мають або не зможуть мати можности лучитися з подальшими відділами, а якраз такої помочі найбільше потребують.

Отеж я вповні годжуся з Вашим проектом, щоби головна управа виасиґнувала якусь частину суми з фондів, які не підлягають дуже гострим законам, а крім того розпочати негайну допомогову акцію, на яку Головний Уряд повинен жертвувати й від себе відповідну квоту.

О. Шараварко,
голова Контрольної Комісії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІД УВАГУ ТИМ, ЩО ШУКАЮТЬ ПРАЦІ.

Каже наша приповідка: Там добре, де нас нема. Гірка це правда, про яку переконається легко кождий безробітний, що покинув своє тепле місце й пішов до чужого міста шукати праці. Таке сталося зі мною, коли я покинув Вунсакет і приїхав до Ню Йорку в надії, що скорше знайду працю. Набрав я тут доброго досвіду і хочу ним поділитися, щоби була наука для інших. Бо я знаю таких, що стягаються з останнього, або й зажичаються і їдуть до інших міст за роботою та попадають у ще гіршу нужду і винищують себе морально. Є щасливці, котрим пощаститься десь дістати якесь заняття, але це виімкові явища. Тому на них годі звертати увагу.

Я вже не працював майже рік і поїхав до Ню Йорку в надії, що таки тут скорше дістану роботу. Тут стрінув я свого старого знакомого, котрий теж приїхав до Ню Йорку за роботою і шукає її вже кілька місяців.

Поглянувши на свого знакомого, я дуже стурбувався. Я знав його як примірного громадянина, котрий жив порядно й завжди живо інтересувався нашими громадськими справами. А тепер завважив я по кількох місяцях велику зміну. Це не був той чоловік, котрого я знав. Мені прямо жалко було на нього глядіти. Він мені розповів, як то шукав він праці через бюро праці і як заплатив за це, але праці не дістав. Крутили ним так довго, поки були в нього засоби до життя. Сходив він цілий Ню Йорк і околиці, але праці не знайшов. І так опинився між жертвами, яких притулком „Бавері". Питаю його, що думає далі робити, дораджую, щоби вертав у давні сторони, а він каже, що вертати з нічим ніяково. Убрання в нього було знищене, а вигляд прямо здичілий. І навіть як би де була яка праця, то його не приняли би, бо брали би за „бома".

Подаю це для остороги. Праця тепер ніде не валяється. І всюди важко жити, але ще найліпше на своїм місці, де є своя хата, або хоч добрі люди чи знакомі. Бо між своїми таки лекше заратуватися. А на чужім місці й між чужими людьми хоч гинь.

М. Скибінський,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

ЧИ НЕ ТРЕБА ВІДРОДИТИ КОЗАЦЬКОЇ ТРАДИЦІЇ?

З історії України ми знаємо, що кожен клаптик нашої землі від Сяну по Кубань злитий кровю славних козаків, наших предків. Ми часто любимо називати себе нащадками козаків і пишатися славою наших дідів та прадідів. Ми іноді пориваємося відродити деякі традиції нашого козацтва старого, але часто відновляємо ті традиції, яких не слід булоб і памятати. А міжтим отут, на вільній землі Вашинґтона, ми дещо можемо зробити від себе нового й цілком оригінального та цікавого для нас самих і для чужинців.

Українські козаки вславилися вже з давніх давен як знамениті їздці на конях. Їзда на конях виробляє в людині характер, сприт, відвагу, а для здоровля є дуже корисною. Це чи не найліпша форма ґімнастики? Ось, наприклад, поверх сімдесятьлітній президент Чехословаччини, Масарик, не пропускає жадного ранку, щоб їздити верхи на коні. Він каже, що верховій їзді завдячує свій добрий стан здоровля. Нам відомо, що й в Америці є спеціяльні ґімнастичні заведення, або клініки, де лікування ведеться також способом ґімнастики і вживається спеціяльних механічних коней для ґімнастикування.

В кінній їзді козаки особливо вславилися своєю „джиґітовкою", себто вмінням виробляти на конях ріжні акробатичні штуки. Серед „джиґітовців" найбільше славне кубанське козацтво, отсі нащадки славного Запорожського Війська. Я сам належав до кращих „джиґітовців" на Кубані, а до Америки приїхав у складі спеціяльної трупи „джиґітовців". Можу не леше сам робити „джиґітовку" та танцювати спеціяльні воєнні козацькі танки, але, що головне, як старшина козацького війська, вчити інших.

Тепер я задумав, чи не добре булоб отут в Амерці вивчити частину бажаючої нашої молоді їзди на конях та „джиґітовки". Коли би справа добре пішла, то тоді можна булоб скласти спеціяльний кінний відділ „джиґітовців", що виступав би на ріжних кінних змаганнях в Америці, або в кінових постановках, де тепер потребують їздців „по козачому", але з чистою англійською мовою.

Колиб мені пощастило сформувати відповідний відділ біля Шикаґа й вивчити українських хлопців „джиґітовки", тоді ми постаралисяб виступити в 1933 році на шикаґовській виставі зі своєю штукою верхової їзди й „джиґітовки", а також у змаганнях верхової їзди. Українці нераз брали перші нагороди на світових змаганнях верхової їзди, як, наприклад, знаменитий ротмістр Родзянко; але вся слава йшла на користь Росії, бо вони виступали як „русскіе". Тепер ми можемо показати, що то не „русскіе" й не Ляхи є найславнішими їздцями на світі, а Українці.

Ось за таку справу я хочу тут узятись, та попереду був би радий вислухати гадки й поради українського загалу, а вперш у чергу тих, що самі зацікавилисяб наукою. Я тепер підшукую відповідні молоді коні, щоб їх навчити ходити під „джиґітом", а потім уже можна буде приступити й до навчання тих козацьких нащадків, що захочуть відродити славу своїх прадідів-козаків.

Я. Бабенко, сотник.
Ню Йорк, Н. Й.

Розсіяність.

Майорко Лінкс сидить у гостинниці та їсть із смаком гусячу печінку з цибулею. Нараз у дверях гостинниці станув його знакомий Берко Фінкельштайн і скрикнув:

— Пане Лінкс, пане Лінкс! Ваша жінка впала з драбини та зломила собі ногу!

Майорко Лінкс зривається без надуми від стола, закидає на плечі загортку та біжить до дому.

На скруті вулиці зупиняється трохи в біґу.

— То дивне: таж у мене дома нема драбини — мимрить собі під носом, та ще не задержується.

Вже добіг близько дому. Нараз бється рукою по чолі:

— Таж я не маю зовсім ніякої жінки!

—o—

Гість (до кравця): Як я перший раз надягнув блюзку, яку ви мені вшили, потріскали шви на плечах.

Кравець: Ну так, бачите пане, ми пришиваємо так сильно ґудзики, що нітрошечки не попустять.

—o—

На безлюдний остров филя викинула розбитків. Вода стікає з них.

— Як гадаєш, чи нас знайдуть?

— О, напевно! Таж мене шукає поліція шіснацятьох держав!

—o—

В гостині.

Гість (підчас обіду до господарів дому): О, що за гарний обід! Рідко коли їм такий!

Син господарів (виривається): Ми також, прошу пана!

Суддя: Чи обвинувачений може щось додати на свою оборону?

Обвинувачений: Що? Ще маю додати? Вже сто долярів дав я мойому оборонцеві!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЄЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Активність Чорноморської Січи.

З нагоди перенесення свого приміщення до льокалю Українського Народного Дому під ч. 54 Van Wincle Ave., Чорноморська Січ, друга сотня, в Джерзи Ситі, Н. Дж., влаштувала для своїх членів дня 3-го жовтня с. р. товариську забаву, получену з вечерою. Сама зміна льокалю, чи урядження забави, не звертали би на себе уваги, колиб не благородні висліди цеї акції.

За останні десятки літ пропало богато нашої молоді на еміграції для українського народа через недоцінювання, і байдужність зі сторони старшого громадянства. Яка це велика й діймаюча шкода! Приглянувшись ближче до молоді, бачимо, що вона все була однакова, готова до активности, а відношення до неї старших громадян робить їх корисною, або байдужною, а часто й шкідливою для суспільности. В молоді наша будучність, тож не будьмо короткозорі, а підтримаймо її ідейні змагання, подаючи їй потрібні директиви і моральну піддержку.

Згадана забава тим замітна, що у ній взяли участь сотні з сусідних місцевостей або їх репрезентанти, а то з першої сотні в Ню Йорку п. Драгінда, з третої сотні в Нюарку п. Чорнюк, з пятої сотні проповідник В. Купчинський.

Забава почалася вечерою, підчас котрої виголошено патріотичні промови. Зібраних привитав п. В. Кушнір, сотник з другої сотні в Джерзи Сіти, представляючи принагідного гостя з Шикаго, гром. Барана, й інших репрезентантів.

Першим бесідником був п. Баран, котрий підніс ідейність Чорноморської Січи, звязуючи її діяльність з Січовими Стрільцями, котрі підчас світової війни вписалися в памятну книгу визвольних змагань українського народа. Дальшими бесідниками були п. Драгінда, проп. В. Купчинський, п. Чорнюк, п. А. Гела, О. Логин і інші. Всі підносили важність піддержання Чорноморської Січи. На зазив п. В. Кушніра присутні зложили на інвалідів У. Г. А. $40.18, котрі то гроші вислано через Обєднання на місце призначення. Забава, переплітана співами і танцями, протягнулася далеко поза північ, лишаючи по собі дуже миле враження і кращу віру в майбутню гарну працю.

Осип Логин.

ВІЙНА ЧИ КОНЕЦЬ СВІТА?

Повітряні маневри, що відбулися недавно в Італії, дали газеті „Осерваторе Романо" привід до цікавих міркувань на тему майбутньої війни. Генерал Бадоліо у своїй критиці цих маневрів вказує на конечність повітряної оборони і говорить про вбивчі інструменти війни. Ще важнішим обовязком, додає „Осерваторе Романо", є осуд війни. Він важніший, ніж якийнебудь інший моральний, соціяльний та горожанський приказ. Зазначили це також ріжні обсерватори і справоздавці летунських маневрів. Стверджено, що до кількох годин Анкона, Фльоренція, Спеція, Больонія і Міляно лягли би в руїнах. Оставших при життю людей ждала би смерть від затроєння.

Повторення такої проби у Франції, Англії або Німеччині дало би той сам вислід. Остання світова війна, яку названо загально найбільшим нещастям історії, зблідне перед майбутньою війною, що буде рівнатися кінцеві світа не тільки наслідком руїн, в які обернеться цілий світ, але й наслідком знищення людських почувань і способу думання. В часі повітряної війни хвилі боротьби заллють теж цивільне населення. Поле бою захопить ввесь край і нарід, а коли він увесь не вхопить за зброю, то буде засуджений на загибіль. Разом з повітряною війною заломиться всяка культурна думка, здичіє людське почування, завмре християнська традиція.

—o—

„КОЛЄКТИВІЗАЦІЯ".

На Ковельщині, де все національне знищене й загальмоване, сельробам так добре живеться, що вони вирішили вже заводити колективи. Отак чотири сельроби „сколєктивізували" своє господарство в селі Бахові. Другий такий „колектив" повстав у селі Дубовій. Як далі буде в цих колективних „раях", невідомо, але покищо „колєктивісти" вже сваряться за урожай. Кожний уважає себе покривдженим.

ТАРЗАНІВ СИН.

(65)

Бейнес замкнувся сам у собі й щось тяжке думав. Був він чимсь уражений і засмучений. Він бачив отсю істоту, що іде поруч з ним, як вона по малпячому лазила по деревах, а до того ще й муркотіла щось по іхньому. Він не знав, як почати розмову. Йому хотілося багато довідатись дечого про неї. „Я бачив вас з малпами" — заговорив Бейнес. „Так — відповіла Меріем — малпи мої найліпші приятелі".

—o—

Меріем побачила уразу на лици Бейнеса. Це їй подобалося й вона рішила ще більше його здивувати. „Так — говорила вона далі — я жила між ними. Я жила між велеканськими малпами кілька років. Я жила на деревах і полювала на ріжні творини в джунглях. Корак приносив мені овочі й свіже мясо. Він бився за мене й був великим моїм приятелем". Вона лише тепер спамяталася, що вже давно не думала про Корака.

—o—

Далі їхали обидвоє мовчки. Кожне з них думало свою думку й пригадувало минуле, чи думало про сучасне. Дівчина думала про могутню постать у шкірі леопарда, що наближалася до неї між листям дерев. За нею йшла величезна малпа, що привітливо махала рукою. В голові Меріем перейшли картини її життя в джунглях. Перейшли дні радости, смутку й небезпеки, а над усім панувало вільне життя.

—o—

Бейнес важко думав. Він тепер зрозумів, що лише випадок уратував його від дуже небажаного кроку. Дівчина розповіла йому частину зі свого минулого й воно було таке несподіване й страшне, що відразу змінило всі його пляни й наміри. Він же хотів передати їй своє лицарське імя і честь своєї фамілії. Він її любив і вже готовий був сватитися. Та тепер він уратувався від такого страшного для аристократа кроку.

—o—